

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ

ЗБІРНИК

**ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Запоріжжя
24 Жовтня 2025 р.**

Co-funded by
the European Union

STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS

Erasmus+
Jean Monnet Modules

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Мукачівський державний університет
Одеський національний технологічний університет
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя
Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

“ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ”

ЗБІРНИК

ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

в рамках реалізації проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення
спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та
підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT -
ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH

Запоріжжя, 24 Жовтня 2025 р.

до Європейського простору вищої освіти. Вона надала тисячам студентів і викладачів можливість здобути міжнародний досвід, а університетам — реалізувати важливі проекти. Особливо цінною є підтримка програми під час війни, що демонструє солідарність Європи з Україною. Erasmus+ не лише зміцнює академічний потенціал, а й формує покоління фахівців із європейським світоглядом, що є стратегічно важливим для майбутнього членства України в ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство освіти і науки України. Результати участі українських учасників в конкурсах Програми ЄС Erasmus+ (напрямок CBHE). URL: <https://mon.gov.ua/news/rezultaty-uchasti-ukrainskykh-uchasnykiv-v-konkursakh-prohramy-ies-erasmus-napriam-cbhe>

2. 30 університетів з України вже працюють в Європейських альянсах університетів! URL: <https://erasmusplus.org.ua/novyny/16439/>

3. National Erasmus+ Office in Ukraine. Erasmus+ during the war against Ukraine. URL: <https://erasmusplus.org.ua/en/opportunities/erasmus-during-the-war-in-ukraine/>

4. EU NEIGHBOURS east. Erasmus+ in Ukraine. URL: <https://euneighbourseast.eu/news/explainers/erasmus-in-ukraine/>

Супрун О.М.

Таврійський державний
агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

БАГАТОМОВНІСТЬ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Українська освіта сьогодні стикається із певними викликами, подолання яких є передумовою для становлення та розвитку нашої держави на шляху до євроінтеграції. Інституційні виклики, такі як необхідність адаптації освітніх програм та стандартів до вимог Європейського простору вищої освіти та

Болонського процесу, посилюються технологічними (стрімка цифровізація в усіх сферах діяльності, тривалий період застосування дистанційної та змішаної форм навчання) та соціальними: «відтік мізків» через масовий виїзд талановитих студентів, науковців та кваліфікованих викладачів за кордон, що створює дефіцит кадрів та загрожує майбутньому науковому потенціалу, а також проблеми з визнанням українських дипломів у країнах Євросоюзу. До того ж, на якість освіти впливають мовні виклики, адже недостатній рівень володіння іноземними мовами серед викладачів та здобувачів освіти стає перешкодою для участі у міжнародних дослідницьких програмах, залучення міжнародних грантів та інвестицій, академічної мобільності та поширення результатів наукових розвідок українських дослідників.

Таким чином, постає питання багатомовності як фактору сталого розвитку українського освітнього простору. В контексті вищої освіти, багатомовність передбачає володіння та свідоме й систематичне використання кількох інших мов, окрім рідної, в освітньому процесі [2]. Це явище передбачає збагачення мовного репертуару здобувачів та викладачів двома або більше іноземними мовами (як правило, англійською та ще однією мовою країн ЄС) через вивчення іноземних мов (в тому числі за професійним спрямуванням), викладання однієї, кількох або всіх професійних дисциплін, виконання індивідуальних завдань та проведення контрольних заходів іноземною мовою, а також використання мов для інтернаціоналізації закладів освіти та забезпечення академічної мобільності та міжнародної співпраці.

Багатомовність є ключовим інструментом для реалізації кількох вимірів цілей сталого розвитку (Sustainable Development Goals (SDG) [3]), а саме:

1) соціального – забезпечення якісної освіти (SDG 4): рівний доступ, інклюзивність, а також формування глобальної громадянської компетентності для сприяння миру та сильних інститутів (SDG 6) та гендерній рівності (SDG 5);

2) економічного – підготовка конкурентоспроможних кадрів для гідної праці та економічного зростання (SDG 8), сприяння інноваційній «зеленій»

економіці (SDG 9), а також забезпечення фінансової стійкості закладів освіти через ефективне використання ресурсів (SDG 13);

3) інституційного – забезпечення сильних інститутів та миру (SDG 16) через прозоре та ефективне врядування, налагодження партнерства заради цілей (SDG 17) шляхом міжнародної співпраці та впровадження європейських стандартів;

4) екологічного – відповідальне використання ресурсів, мінімізація відходів, інтеграція принципів відповідального споживання та виробництва (SDG 12) та Боротьби зі зміною клімату (SDG 13) у навчальні програми та управління закладами освіти.

Таким чином, багатомовність перетворюється з академічної переваги на стратегічний ресурс, що стане каталізатором стійкості української освіти в умовах євроінтеграції та повоєнної відбудови. Створення якісного багатомовного освітнього середовища, що відповідає європейським стандартам, зменшує мотивацію здобувачів та науковців до міграції, оскільки забезпечує міжнародну конкурентоспроможність. Багатомовність є обов'язковою умовою для автоматичного визнання дипломів у країнах ЄС через відповідність мовним вимогам європейських стандартів та ефективної участі у процесах адаптації до Європейського освітнього простору. Багатий мовний репертуар є ключовим чинником для налагодження міжнародних партнерств та сприяє участі у програмах Erasmus+ та інших міжнародних проєктах. Крім того, володіння іноземними мовами дозволяє інтегрувати новітні освітні технології та інструменти ШІ у навчальний процес, забезпечуючи безперервність освіти в умовах безпекових викликів.

У Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного велика увага приділяється багатомовності як фактору інтернаціоналізації освітньої діяльності. Університетом ухвалено стратегію інтернаціоналізації [1], що реалізується через участь у численних міжнародних проєктах, розвиток міжнародних зв'язків університету у освітній та науковій

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. Вплив спільних цінностей ЄС на розвиток нової проєвропейської початкової та середньої загальної освіти в Україні

Атрощенко Т.О. Інклюзивна дошкільна освіта як реалізація цінностей рівності, поваги та партнерства.....	3
Беляєв А.О. Виклики та стратегії імплентації CEFR у підготовці майбутніх філологів.....	6
Беспалова Н. С. Толерантність і культурне різноманіття як втілення спільних цінностей ЄС у сучасній початковій школі.....	10
Білоусова Н.В. Методичні підходи до впровадження спільних цінностей ЄС у початкову освіту: від теорії до практики навчання.....	14
Братченко А.С. Європейський вимір формувального оцінювання як чинник інтеграції спільних цінностей ЄС у початкову та середню освіту України.....	16
Герцовська Н. О., Бурнасова Д. Моральні й гуманістичні виміри байк Езопа у контексті сучасної літературної освіти.....	19
Герцовська Н. О., Герич Ю. Виховна функція літератури у формуванні особистості читача.....	21
Голуб О. В. Викладання англійської мови як інструмент формування спільних цінностей ЄС у старшій школі.....	23
Гузь В.В., Кіріянова Д. А. Психолого-педагогічні засади розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.....	26
Дерік Л. Є. Учитель початкової школи як провідник європейських цінностей у сучасному освітньому просторі.....	29
Деменєва О.В. Масюкова Є.С. «Політична промова» як форма публічного виступу.....	32
Єгорова Д. М. Формування толерантності та міжкультурного діалогу учнів ЗЗСО у контексті цінностей ЄС.....	35
Єложенко А. О. Інтеграція цифрових технологій та медіаграмотності в освіту.....	38

Засипко В. П. Навчання енергоефективному програмуванню на уроках інформатики в школі: європейський досвід.....	41
Капсамун А. О. Формування критичного мислення на уроках англійської мови: європейський підхід для українських шкіл.....	44
Князева Д. С. Вплив європейських цінностей на професійний розвиток вчителя інформатики.....	47
Колиханіна-Станчак Ю.С., Варіна Г.Б. Просвітницька діяльність як засіб підвищення обізнаності юнаків у сфері репродуктивного здоров'я та планування родини.....	49
Кравець К. А. Європейські цінності як основа формування громадянської компетентності учнів у новій українській школі.....	53
Макаренко Б.М. Європейські екологічні цінності у змісті освіти: інтеграція результатів дослідження рудеральної рослинності міських територій.....	56
Маслова М. М. Ціннісна трансформація шкільної освіти: від знань до дії в інтересах демократії.....	59
Метелик В. В. Роль європейських цінностей у формуванні громадянської свідомості молоді в Україні.....	62
Мітева Т. Є. Освітній потенціал класичної літератури в утвердженні спільних європейських цінностей.....	65
Патейчук Р. П. Багатомовність як умова професійного зростання та соціальної мобільності майбутнього педагога.....	67
Петрушов А. В., Петрушова Н. В. Сучасні тенденції у викладанні німецької мови в ЗЗСО.....	72
Подзиваловський О. Д., Хоменко Н. Д. Виховання толерантності та міжкультурного діалогу на уроках англійської мови в 9 класах.....	75
Ремесленнікова В. В. Нова українська школа як простір розвитку демократичних цінностей і громадянської свідомості.....	78
Розман І. І., Костик В.В. Школа як осередок демократичної культури та громадянської активності.....	81

Розман І. І., Палагузинець Б.М. Управління закладом освіти на засадах європейських принципів прозорості й підзвітності.....	83
Розман І. І., Палинчак Ю.І. партнерство школи, сім'ї та громади в реалізації цінностей ЄС у вихованні дітей.....	86
Розман І. І., Солецька Е. Р. Освітні інновації у розвитку безпечного, інклюзивного та толерантного шкільного середовища.....	89
Розман І. І., Турдай А.В. Європейські програми (Erasmus+, eTwinning) як інструмент інтеграції українських шкіл у європейський простір.....	91
Романова В. В. Толерантність в освітньому процесі НУШ.....	94
Сіденко Є.В. Історична освіта як інструмент формування європейських цінностей сталого розвитку у студентів українських університетів.....	98
Сірий А. С. Європейські цінності та багатомовність: інтеграція в систему підготовки майбутніх учителів.....	100
Соловйова А. В., Гончарова О. А. Англomовна соціoкультурна компетентність у навчанні іноземних мов у старшій школі.....	103
Таран С.О. Формування цінності екологічного ставлення до природи у молодших школярів в позашкільній освіті.....	107
Федоренко Д. О. , Філоненко О. С. Формування патріотичних цінностей молодших школярів у процесі позаурочної діяльності.....	110
Холостенко О. Є. Мова, культура, свобода: три крила освіти європейських цінностей.....	114
Шевченко Г. А., Помазан Д. Ю. Формування європейських цінностей на уроках громадянської освіти у школі.....	120
Шершньова О.В. Інклюзивна освіта як відображення європейських цінностей рівності та недискримінації: український контекст.....	122
Шинкевич Д. К. Європейський підхід до розвитку підприємливості: педагогічні орієнтири для сучасної української школи.....	125
Шинкевич Ю. О. Розвиток іншомовної компетентності як складова формування європейської свідомості молодших школярів.....	128

Maslova A. V. Integrating European Values into Higher Education: A Pathway Toward Sustainable Identity Development.....	131
Redko P. S. Common EU Values in Ukrainian Education: Critical Approach	134
РОЗДІЛ 2. Європейські виміри сталого розвитку української вищої освіти	
Батарейна О.О. Впровадження європейських підходів до забезпечення якості як ключовий фактор сталого розвитку вищої освіти в Україні.....	139
Бондарєв Д.А. Лідерська компетентність як складова європейської освітньої парадигми підготовки офіцерів.....	142
Бутрим О.В. Міжнародні проекти як чинник підвищення якості викладання англійської мови.....	144
Волкова Д. О. Інтернаціоналізація вищої освіти України як фактор сталого розвитку у європейському просторі.....	147
Волотовська О. С. Використання методики CLIL на старшому етапі навчання англійської мови.....	150
Волошина О.В., Кермач П.Ю., Філімонов І.С. Трансформація професійних компетентностей.....	152
Гончарова О.А. Інтернаціоналізація вищої освіти як складова євроінтеграційних процесів.....	155
Гришко С.В., Левада О.М., Непша О.В. Європейські виміри сталого розвитку у вищій географічній освіті України: стратегічний імператив та освітні пріоритети.....	158
Давидюк М.О., Мовчан Д.О., Боков М.Р. Оцінка ефективності впровадження практик змішаного навчання у систему вищої освіти.....	161
Дем'янова А. С. Дотримання принципів академічної доброчесності у закладах вищої освіти як запорука успішної інтеграції української освіти до європейського освітнього простору.....	164
Дікова Д. А. Формувальне оцінювання як крок до інтеграції української освіти у європейський освітній простір.....	168

Зіненко Н.В. Integrating Sustainable Development Goals into English Language Teaching in Ukrainian Universities.....	171
Зубко О. С. Гендерна рівність і цінності сталого розвитку: європейські виміри в українській освітній практиці.....	174
Кардашова О. Г. ШІ як чинник сталого розвитку мовної освіти в українській школі.....	177
Карімова Н.Ю. Самостійна робота майбутніх учителів під час їх навчання у закладі вищої освіти.....	182
Кас'яненко О.М. Стратегії європейського досвіду у підготовці фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти.....	184
Кірова Д.О. Роль університетів у формуванні громадянської відповідальності.....	188
Кожевникова А.В., Кожевников П.П. Академічна доброчесність як ключ до інтеграції європейських цінностей у підготовку майбутніх учителів.....	191
Кривонос І.А. Integration of European Approaches to Implementing Sustainable Development Principles in Ukrainian Education Through Teaching English to Students at Agricultural Universities.....	194
Куницька А.О. Професійне вигорання викладача закладу вищої освіти.....	197
Майоренко Т.О. Central Rada: The Path to Ukrainian Statehood in the Context of the Ukrainian Revolution of 1917–1918.....	200
Маліновська А.П. Європейські освітні онлайн-платформи як засіб підвищення ефективності навчання іноземної мови у старшій профільній школі.....	204
Марусяк О.Є. Розвиток soft skills здобувачів вищої освіти засобами іноземної мови.....	207
Митяй Б. І. Педагогічні умови забезпечення ефективною імплементації компетентнісного підходу у викладанні іноземної мови.....	209
Мільчевська Г.С. Соціальна відповідальність та європейські цінності у формуванні особистості здобувача вищої освіти.....	212

Мірзоева Г. А. Європейські практики використання дистанційних освітніх технологій у навчанні англійської мови.....	215
Мірзоян К. О. Психологічна просвіта у воєнний і післявоєнний період як засіб відновлення спільноти.....	217
Муллова О. Ю. Толерантність як професійна якість майбутнього вчителя.....	222
Нагорняк С.В., Волох В.В., Калита В.В. Формування конфліктологічної компетентності майбутніх керівників закладів освіти в процесі професійної підготовки.....	224
Надольська Ю.А., Єпіфанцева Л.А. Роль медіаграмотності у формуванні європейських цінностей у здобувачів вищої освіти на заняттях з німецької мови.....	227
Николаєнко О.Л. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: навчання, викладання, оцінювання. Додатковий том 2020 року.....	233
Обозний В.О. Маніпуляція свідомістю та роль освіти у формуванні когнітивної стійкості: європейський вимір.....	236
Онищук І. А. , Доманюк О. М. Євроінтеграційні акценти підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	244
Осауленко В. В., Петрушова Н.В. Методики кооперативного навчання на заняттях з англійської мови у ЗЗСО.....	247
Петрушова Н.В. Специфіка навчання польській мові студентів ЗВО.....	250
Піддубна Д.С. Barrier-Free Education in Ukraine: European Experience and Wartime Challenges.....	253
Пішун С.Г. Гармонізація української вищої освіти з європейською моделлю сталого розвитку.....	256
Полякова А.Є. Європейські цінності як основа модернізації вищої освіти в Україні.....	259
Помазан Д. Ю. Конструювання історичних знань про Європейський Союз крізь призму інтелектуальної історії.....	263

Поповська К. М. Застосування stem-технологій на уроках англійської мови в старшій школі.....	266
Прощенкова Є. В. Таксономія Блума як інструмент розвитку критичного мислення старшокласників у контексті європейських освітніх стандартів.....	269
Пюрко О. Є., Пюрко В. Є., Арабаджи-Тіпенко Л. І. Сталий розвиток вищої освіти України: європейські тренди, сучасні реалії.....	272
Сергієнко А. Д. Роль цифровізації у наближенні української освіти до європейських практик.....	275
Стародуб А. А. Програма Erasmus+ та її вплив на українську вищу освіту.....	277
Супрун О.М. Багатомовність як фактор сталого розвитку українського освітнього простору.....	280
Таран К. О. Фразеосистема української та польської мов як відображення спільних європейських цінностей.....	283
Тахтарова М. Г. Вивчення лексики в контексті: європейський досвід та українські реалії.....	285
Федюніна О.І. Розвиток мовно-комунікативної компетентності майбутніх учителів у системі освіти країн ЄС.....	290
Хоменко Н.Д. Англійські пісні як засіб формування європейських цінностей та культурної обізнаності здобувачів освіти.....	293
Христова Т. Є. Інтеграція принципів сталого розвитку у професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури.....	296
Христовой Д. Ю. Цифрова трансформація університетів: європейські підходи та український досвід упровадження AI-технологій.....	299
Циб А. С. Сучасні вимоги до формування англомовної лексичної компетентності учнівської молоді: українські реалії та досвід країн ЄС.....	302
Чабан Н. А. Медіація у професійній підготовці вчителя іноземних мов: теоретичні засади та практичні шляхи впровадження.....	306
Четвертак Т. Ю., Смирнова Д. М. Італійський досвід застосування молекулярного моделювання в хімічній освіті.....	311

Шевченко С. О. Психологічні аспекти формування європейських цінностей: теорія, практика, перспективи.....	314
Шиян І. О. Розвиток soft skills у майбутніх фахівців з мобільної розробки в контексті європейських тенденцій сталого розвитку вищої освіти.....	318
Яременко Р. А. Цифрова трансформація університетів: впровадження європейських стандартів захисту даних (GDPR) та кібербезпеки в освітні процеси.....	321
Grechukha A.M. AI In ESL Teaching: Modern Technologies and European Experience.....	325
Kravets O.O. Challenges in Higher Education in Ukraine in the Context of Military Action.....	328
Merinov P.O. Mobile Applications in Computer Science Teaching: A European Perspective.....	331
Topalov Y.M. Integrating European Values and Developing Personal Effectiveness through English Language Learning.....	333
Varina H.B. Innovative Approaches to the Development of Psychological Competence of Future Professionals within the European Educational Area.....	336
Zhukova T.V. Ukrainian Achievements in Joining the European Higher Education Area.....	342
РОЗДІЛ 3. Соціально-педагогічні виміри інклюзивної освіти в країнах європейського Союзу	
Асанова О.В. Соціально-педагогічні виміри спеціальної освіти та інклюзивного навчання в країнах європейського союзу.....	346
Воробйова О. А., Батарейна І. О. Соціальна інклюзія в Україні та країнах Європейського Союзу.....	350
Воровка М.І. Інклюзивна освіта як інструмент соціально-етичної трансформації сучасного освітнього простору.....	353
Глазкова І.Я. Інтеграція українських школярів-вимушених мігрантів у країнах ЄС: соціальні, психологічні та гендерні аспекти.....	355

Громченко К.А. формування відповідальності у дітей дошкільного віку в умовах інклюзивної освіти засобами казок В. Сухомлинського: порівняльний аналіз з практиками країн ЄС.....	358
Дубяга С.М. Роль учителя початкових класів у формуванні культури прийняття та підтримки в інклюзивному колективі.....	362
Дука Н. Д. Формування зв'язного мовлення дітей у контексті сучасної логопедичної практики.....	364
Дьоміна В.І. Моделі взаємодії вчителя, асистента і батьків у системі підтримки дитини в інклюзивному класі.....	367
Єложенко А.О., Масюкова Є.С. Професійна підготовка педагогів в інклюзивному класі.....	370
Каспер І.О. Інклюзія та толерантність як основа європейських цінностей в умовах сучасного українського суспільства.....	373
Кожевникова А.В., Венгеренко І.О. Цифрові навички як шлях інтеграції європейських цінностей у професійну діяльність майбутнього педагога.....	378
Компанець К. М. Логопедична допомога дітям з особливими освітніми потребами в умовах освітньої невизначеності: нові формати, стратегії, ресурси.....	382
Кондратенко В. О. Нейропсихологічні аспекти мовленнєвого розвитку дітей у контексті інклюзивної освіти: європейський досвід та українські реалії.....	385
Кривонос І.О. Transformation of Socio-Pedagogical Approaches to Special Education in European Union Countries.....	388
Левицька Г.М. Особливості інклюзивного навчання в закладі дошкільної освіти.....	391
Нетована А.І. Казкотерапія як один із засобів корекційно-розвиваючої роботи логопеда.....	397

Пастушок І. О. Формування зв'язного мовлення молодших школярів засобами ігрових технологій у контексті реалізації європейських освітніх цінностей освіти.....	400
Переверзева О.В. особливості інклюзивного навчання молодших школярів в Бельгії.....	403
Переходюк В.Р. Інклюзивна освіта професійно-технічних закладів в умовах війни: європейський досвід та роль фідбеку у формуванні цінностей.....	407
Скрипник А. Д. Стратегічні напрями впровадження інклюзивного навчання..	412
Стрельнікова В.О. Роль філологічної освіти у формуванні європейських цінностей щодо інклюзивної освіти.....	414
Федірко К.Ю. Використання сучасних цифрових ресурсів у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку: огляд літератури та перспективи впровадження.....	416
Черкашина К.А. Формування професійної компетентності вчителя інклюзивного класу на основі європейських підходів.....	421
Чумак Т.В. Європейські цінності як концептуальна основа реалізації цифрової компетентності логопеда засобами медіатехнологій.....	423
Шевченко Ю. М., Савицька О. В. Європейський досвід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами: можливості імплементації в український освітній простір.....	427

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them"